EU:n yhteisen maataloupolitiikan uudistuksen näkymät

MMM/EUKA

Kari Valonen

1.11.2018

- Rahoituskehykset
- CAP-uudistuksen sisällöstä
- Valmistelutilanne EU:ssa ja Suomessa
- Suomen pj-kausi 2019

Rahoituskehykset (MFF)

- Tuleva kehyskausi 7 vuotta 2021-2027.
- Brexit tiukentaa EU:n budjettitilannetta, UK ollut iso nettomaksaja.
- Lisäpanostuksia sisämarkkinoiden kehittämiseen, innovaatioihin, turvallisuuteen, puolustukseen, maahanmuuttoasioihin ja Erasmus-ohjelmaan.
- Vähennyksiä esitetään erityisesti koheesiopolitiikkaan ja maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen.

CAPin osuus rahoituksesta

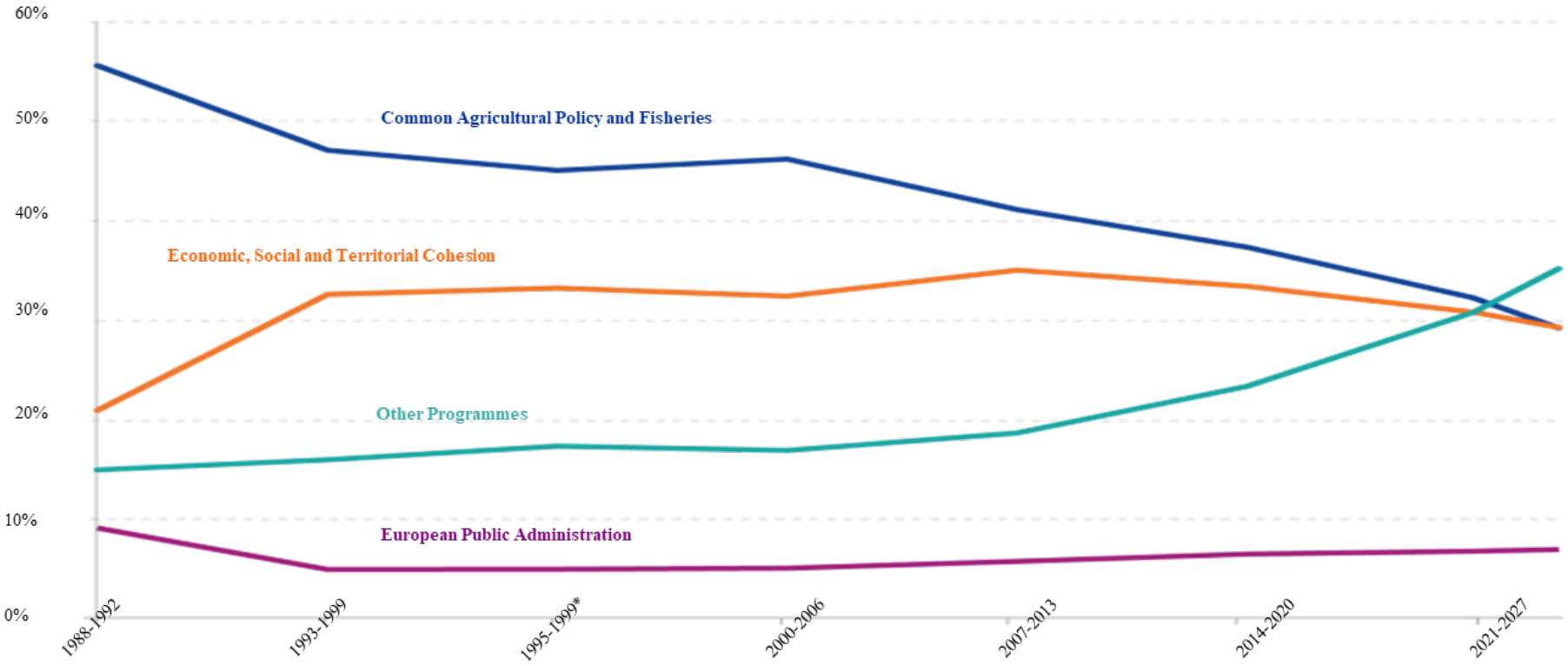

*Adjusted for 1995 enlargement

EU expenditure received by Finland in 2016

(total amount 1531 million EUR)

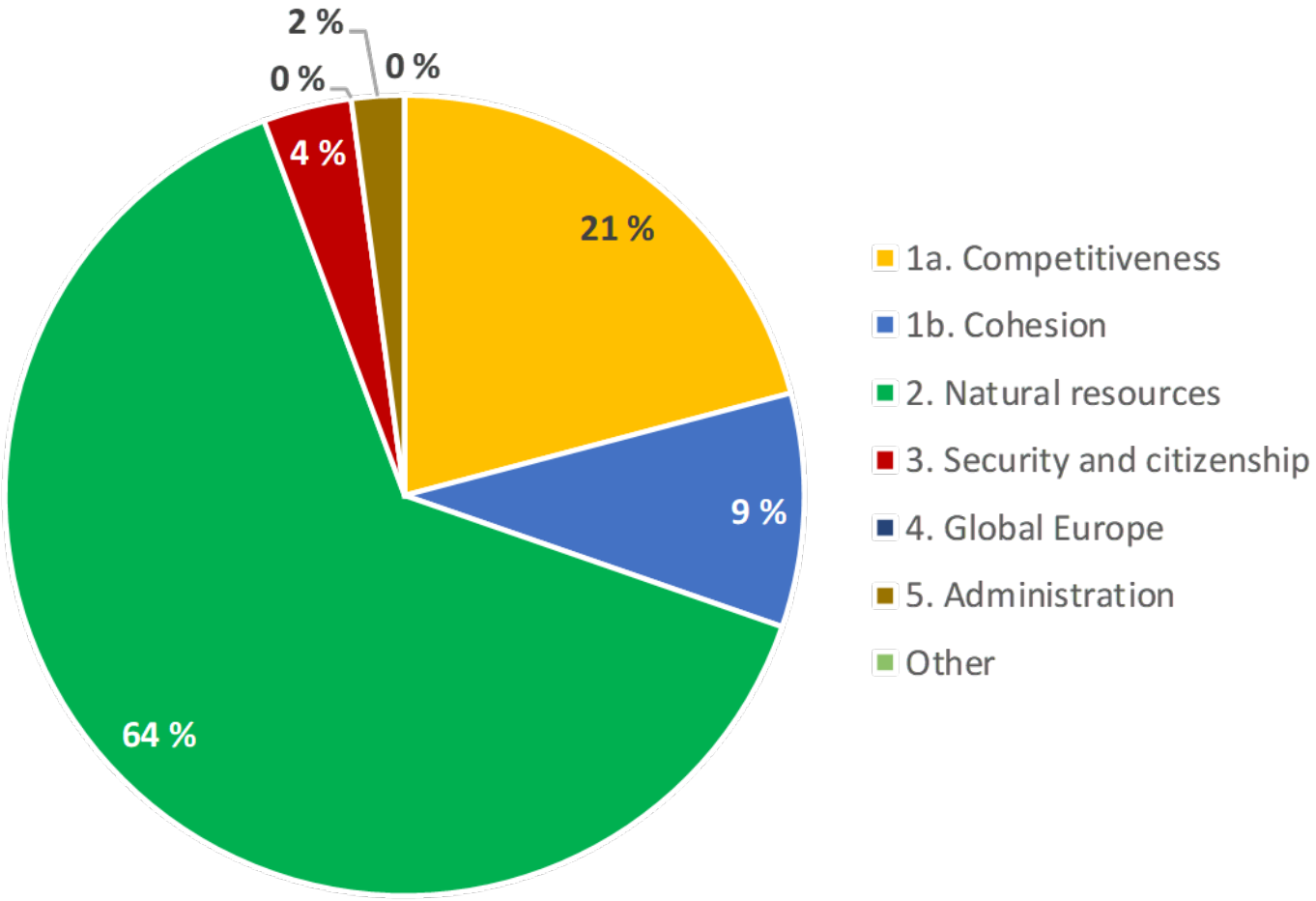

Rahoituskehykset ja CAP

- Kahden pilarin malli jatkuu
  - Pilari I sisältää maatalouden suorat tuet ja yhteiset markkinatoimenpiteet ja sen rahoitus olisi 100% EU-rahoitusta. Pilari II sisältää maaseudun kehittämisen, joka sisältää jäsenmaittain räätälöidympiä toimia. Pilarin II rahoitus olisi osarahoitteista. Esim. tällä hetkellä EU maksaa n. 44 % Suomen II pilarin toimista, Suomi 56 %.
- Maatalouden kriisivaraus jatkuisi, mutta sen toimintaa joustavoitettaisiin ja varat kerättäisiin muualta kuin suorista tuista.
- Vientituet poistuisivat markkinatoimien keinovalikoimasta.

Rahoituskehykset ja CAP

- Leikkaus suhteessa suurempi II pilarissa (maaseudun kehittäminen) kuin I pilarissa (suorat tuet).

- Leikkaus I pilarissa noin 2 % käyvin hinnoin (14 % kiintein 2018 hinnoin) ja II pilarissa käyvin hinnoin noin 15 % (25 % kiintein 2018 hinnoin).

- Ongelma Suomelle, koska II pilarin ohjelmat olleet hyviä (ympäristötuet, LFA, eläinten hyvinvointikorvaus, LEADER) ja Suomi saanut hyvin rahaa EU:lta II pilarin toimiin (2,5 % koko EU:n maaseutuvaroista).

CAP-tuen leikkaukset Suomelle komission esityksen mukaan

nimellisin hinnoin, milj. €

	2014-2020	2021-2027	muutos	
Suorat tuet	3 663	3 578	-85	-2,3 %
Maaseudun kehittäminen	2 380	2 044	-336	-14,1 %
Yhteensä	**6 043**	**5 622**	**-421**	**-7,0 %**

Maatalouden tulo- ja kannattavuuskehitys 2010-luvulla

Tunnusluvut	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tiloja edustettuna	59 303	57 887	55 291	54 437	53 025	50 918	49 866
TUOTOT, milj. euroa	**5 689**	**5 809**	**6 180**	**6 038**	**6 095**	**5 719**	**5 549**
TUOTANTO-KUSTANNUS, milj. euroa	**6 927**	**6 872**	**7 379**	**7 272**	**7 273**	**6 972**	**6 642**
Yrittäjänvoitto, milj.euroa	-1 234	-1 053	-1 203	-1 237	-1 182	-1 261	-1 325
Yrittäjätulo, milj. euroa	**892**	**825**	**771**	**584**	**614**	**472**	**310**
Kannattavuuskerroin	**0,42**	**0,44**	**0,39**	**0,32**	**0,34**	**0,27**	**0,19**
=Työansio, milj. euroa	**159**	**182**	**48**	**-26**	**-4**	**-82**	**-170**
=Työtuntiansio	**1,6**	**2,1**	**0,6**	**-0,3**	**-0,1**	**-1,1**	**-2,3**
Omavaraisuusaste	**75**	**76**	**76**	**76**	**75**	**74**	**75**
Kokonaispääoman tuotto-%	**-2,5**	**-1,8**	**-2,1**	**-3**	**-2,5**	**-3,4**	**-4,4**

Taloustohtori. Maatalouden kokonaislaskenta -palvelu (luke.fi/taloustohtori).

Aineisto: Luke kannattavuuskirjanpitotulokset. 12.6.2018

CAP–uudistuksen sisältö

- CAP:ille uusi arkkitehtuuri:
  - EU-tasolla päätettäisiin vain isot tavoitteet ja yhteinen viitekehys politiikalle sekä tietyt EU-minimivaatimukset.
  - Jäsenmaalle enemmän valtaa päättää sen alueella sovellettavan tukikokonaisuuden sisällöstä, valvonnasta ja seurannasta.
  - Jäsenmaakohtainen strateginen suunnitelma (kattaa molemmat pilarit) hyväksyttäisiin yhteistyössä komission kanssa. Suunnitelma sisältäisi maakohtaiset tavoitteet ja saavutettavat tulokset ja toimenpiteet tuloksiin pääsemiseksi.
  - Komissio seuraa jäsenmaiden tavoitteiden ja tulosten saavuttamista indikaattoreiden avulla, jäsenmaat viljelijöitään. Nykyistä vähemmän komission tarkastuksia tilatasolla.

CAP-toimenpiteet

- Nykyisiä CAPin toimenpiteitä voisi uudessa mallissa jatkaa strategisen suunnitelman alla.
  - Tuotantosidonnaiset tuet
  - Perustuki
  - Nuorten viljelijöiden lisätuki
  - Ympäristö- ja ilmastokorvaus
  - Eläinten hyvinvointituki
  - Luomutuki jne.
- Uutta pakollinen panostus riskienhallintaan.
- Pakollinen tukikatto (alkaen 60 000 eurosta suoria tukia) ja uudelleenjakotuki isoilta pienille tiloille.

CAP-toimenpiteet

- Ympäristö- ja ilmastonäkökulmaa vahvistettaisiin
  - Jäsenmaille pakollinen I pilarin eko-järjestelmä (viljelijälle vapaaehtoinen osallistua)
  - Uuden ehdollisuuden tiukemmat ympäristövaatimukset (kuten turvemaiden asianmukainen suojelu, viljelykierto, paljaan maan kielto herkkinä aikoina, uusi ravinnetyökalu)
  - 40 % CAP-rahasta pitäisi olla ympäristö- tai ilmastosidonnaista

- Toimeenpanossa fokus sääntöjen seurannasta tulosten saavuttamiseen.

CAP-uudistus / positiivista

- Positiivista:
  - jäsenmaille lisää valtaa olosuhteidensa huomioon ottamiseen
  - strateginen suunnitelma – Suomikin on esittänyt vastaavaa molemmat pilarit kattavaa mallia
  - nuorten viljelijöiden tukeminen, panostus innovaatioihin
  - tuotantoon sidotut tuet mahdollisia samaan tapaan kuin kuluvalla kaudella
  - mahdollisuus yksinkertaistamiseen (valvonnat, sanktiot, tukioikeuksista luopuminen). Yksinkertaistukseen pyrittäisiin paremmalla uuden teknologian hyväksikäyttämisellä (esim. satelliittivalvonta).

CAP-uudistus / ongelmia

- Ongelmakohtia:
  - rahoitus Suomen maataloudelle ja maaseudun kehittämiseen alenisi, II pilarissa merkittävästi
  - uudet ympäristövaatimukset: tuleeko olosuhteisiimme sopimattomia tiukkoja EU-tason vaatimuksia? Ristiriita II pilarin ympäristötoimien kanssa.
  - tilakohtainen tukikatto vaikuttaisi erityisesti Etelä-Suomen kotieläintiloihin tuotantosidonnaisten tukien suuren määrän johdosta, ristiriita rakennekehitystavoitteen kanssa
  - valvonnan toteutus, kun siirrytään seuraamaan tavoitteita ja saavutettavia tuloksia, indikaattorit?
  - delegoitu säädösvalta – mahdollisia yllätyksiä strategisen suunnitelman valmistelun loppuvaiheessa.

CAP-uudistus

- Toimeenpanomallin muutoksen seurauksena kansallinen säädöstarve kasvaa lisää vastuuta jäsenmaalle, eduskunnalle ja valtioneuvostolle.

- Politiikan toimeenpanomallin muuttaminen ei tarkoita maatalouspolitiikan kansallistamista vaan vastuunjaon muuttamista.

- Yhteisesti asetettaisiin politiikan tavoitteet, kaikilla olisi yhteinen perustaso sekä yhteinen rahoitus säilyy. Komissio hyväksyy strategisen suunnitelman, mikä takaa tietyn yhteismitallisuuden jäsenmaiden välillä.

Euroopan Parlamentti

- Raportöörien lausuntoluonnokset 19.10.2018. Keskustelu marraskuussa 21-22.11.
  - Muutosesitykset joulukuun alkupuolella?
  - Kompromissit DL?
  - Valiokunnan äänestys (kevät 2019?)
  - Täysistunto (??)

- Uusi EP aloittaa 1.7.2019, todellinen työ vasta syyskuun alusta 2019. Ottaako uusi EP vanhan työn pohjaksi vai aloittaako puhtaalta pöydältä?

Neuvosto

- Itävallan pj-kausi, ensimmäinen lukeminen, ensimmäinen parannettu tekstiversio tulossa, ei vahvoja päätelmiä?

- Romania: (osittainen) neuvoston yleisnäkemys?

- Suomi: neuvoston yleisnäkemys, trilogien aloittaminen? Siirtymäkauden asiat?

- Kroatia: neuvotteluiden loppuun saattaminen?

Valmistelu Suomessa

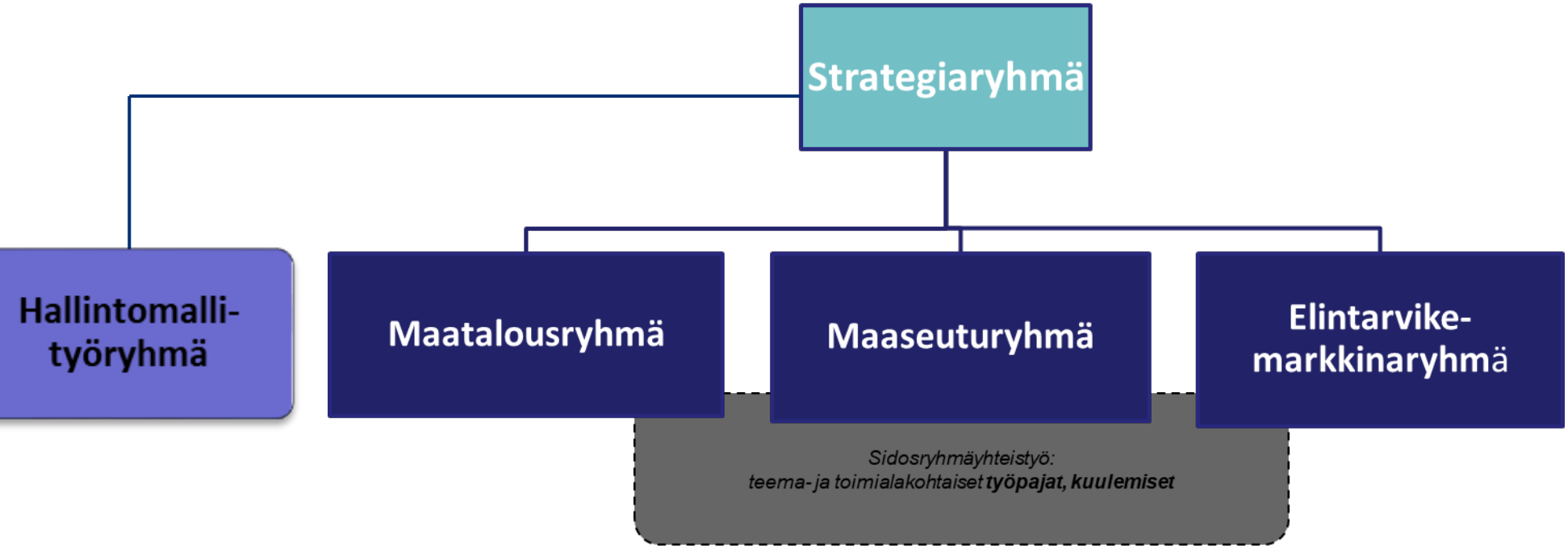

Suomen pj-kausi

- Paras tilanne: on rahoituskehysratkaisu, on neuvoston kanta, on EP:n kanta -> trilogit käyntiin!

- Todennäköisempi vaihtoehto: ei rahoitusratkaisua, ei neuvoston kantaa, ei EP:n kantaa -> Suomen tehtävä neuvoston yleisnäkemyksen aikaansaaminen.

- Kansallisen valmistelun tavoite: CAP-suunnitelma valmis toimitettavaksi komissiolle 2019 lopussa!